

Republika Srbija

MINISTARSTVO PROSVJETE, ZNANOSTI I TEHNOLOŠKOG RAZVOJA
ZAVOD ZA VRJEDNOVANJE KVALITETE OBRAZOVANJA I ODGOJA
PEDAGOŠKI ZAVOD VOJVODINE

ZAVRŠNI ISPIT NA KRAJU OSNOVNOG OBRAZOVANJA I ODGOJA

školska 2012./2013. godina

TEST 1

HRVATSKI JEZIK

UPUTE ZA RJEŠAVANJE TESTA

- Test koji trebaš riješiti ima 20 zadataka. Za rad je predviđeno 120 minuta.
- Svaki zadatak pažljivo pročitaj, razmisli o tomu što se u zadatku traži i o načinu na koji ga trebaš riješiti (zaokruživanjem, povezivanjem, podcrtavanjem, dopunjavanjem i drugo).
- Prilikom rješavanja zadataka u kojima se od tebe očekuje dopunjavanje, uvijek rabi pune nazive; kratice nisu dopuštene (npr. treba napisati imenica a ne im. ili lokativ a ne lok. i slično).
- Zadatke rješavaj **kemijskom olovkom**. Tijekom rada možeš koristiti grafitnu olovku i gumicu. Prije nego što predaš test, provjeri svoje odgovore još jednom, a zatim one odgovore koji su napisani grafitnom olovkom podebljaj kemijskom olovkom. Odgovor koji je napisan samo grafitnom olovkom neće biti priznat, kao ni odgovor koji je precrtan ili ispravljen kemijskom olovkom.
- U kućicu koja se nalazi s desne strane zadatka nemoj ništa upisivati. To je prostor u koji će pregledači upisati broj bodova. Na ovoj i posljednjoj stranici također nemoj ništa upisivati.
- Ako rješavanje zadataka završiš ranije, predaj test i tiho izađi da ne bi ometao rad drugih.

Želimo ti puno uspjeha na ispitu!

1. Pozorno pogledaj tablicu pa odgovori na pitanje.

ENGLESKI	PRIJEDLOG HRVATSKOGA NAZIVA	ZNAČENJE
spam, junk mail	gnjavaško	neželjena elektronička pošta
enter (tipka)	unosnica	tipka na računalnoj tipkovnici za potvrđivanje unosa
touch screen	dodirnik	zaslon s prozirnom pločom osjetljivom na dodir
scroll	kliznik	uspravno ili vodoravno pomicati sadržaj na zaslonu

Zaokruži slovo ispred točnog odgovora.

Za imenovanje zaslona s prozirnom pločom osjetljivom na dodir predložena je hrvatska riječ:

- a) unosnica
- b) dodirnik
- c) touch screen
- d) scroll

2. Ako je tekst administrativni, na crtu iza njega napiši **A**, ako je publicistički **P**, a ako je znanstveni **Z**.

a) Prijava za ovogodišnju sezonu ljetnih kampova kod nas i u svijetu počela je krajem ožujka i dosad se, kako doznajemo od organizatora u udruzi „Mladi istraživači Srbije“, prijavilo već 430 mladih volontera. Ima još oko 1 700 slobodnih mjesta, a prijavljivanje je otvoreno do popune kampova.

b) Poduzetnička i tržišna sloboda temelj su gospodarskog ustroja Republike Hrvatske. Država osigurava svim poduzetnicima jednak pravni položaj na tržištu. Zabranjena je zloraba monopolskog položaja određenog zakonom.

Država potiče gospodarski napredak i socijalno blagostanje građana i brine se za gospodarski razvitak svih svojih krajeva.

Prava stečena ulaganjem kapitala ne mogu se umanjiti zakonom niti drugim pravnim aktom.

c) Po vidu su glagoli svršeni i nesvršeni. Nesvršeni glagoli izriču radnju koja u određenom vremenu još nije svršena. Svršeni glagoli izriču radnju koja je u određenom vremenu već svršena bilo u cjelini bilo samo djelomično. Neki glagoli mogu biti dvovidni: svršeni i nesvršeni.

3. Pozorno pročitaj tekst pa odgovori na pitanje.

Arganovo ulje je mješavina organskih ulja, bogata vitaminom E koji kosu čini izrazito sjajnom. Kosa vam postaje snažnija i vlažnija, a istodobno lepršava i mekana poput svile.

Navedeni tekst je:

- a) priča
- b) vijest
- c) rasprava
- d) prikaz

4. Pozorno pročitaj dva teksta različitih autora o utjecaju crtanih filmova na djecu. Usporedi njihovo mišljenje o utjecaju crtanih filmova na ponašanje djece.

Autor 1

U mnogim se zemljama nakon slučajeva nasilja u školama, osobito kada u suludom činu bude i mrtvih, naveliko raspravlja o uzrocima agresije kod djece i mladih. U pravilu se krivnja svaljuje na računalne igre, ali se sve češće spominju i naizgled nevini crtani filmovi. No koliko god se neki zalažu za njihovu zabranu, niti najveći zagovornici oštrih mjera zasad ne mogu dokazati da takva djela definitivno utječu na agresivnost, a još je teže definirati što zabraniti i koliko bi to smisla uopće imalo. U pravilu se svaka rasprava završava konstatacijom kako bi „...svatko morao znati što može i što smije”.

Velika je razlika između umjerenog gledanja crtanih filmova i neodgovorne varijante u kojoj roditelji linijom manjeg otpora ostavljaju djecu dugo pred televizorom jer nemaju vremena ili volje baviti se njima. S druge strane, nema tog trogodišnjeg mališana koji bi sam mogao zaključiti da je sada dosta gledanja crtića.

Autor 2

Odavno su sa televizijskog programa izbačeni crtani filmovi poput Kornji kornjače, Eustahije brzića, Baltazara, At Stašnomlata, Zekoslava mrkve, a zamijenili su ih nasilni crtani filmovi sa grubim zvukovima i agresivnim bojama. Danas djeca često gledaju filmove kao što su: Ninja kornjače, Pokemoni, Transformeri i sl. Dokazano je da kontinuiranim gledanjem ovih i njima sličnih crtanih filmova, u kojima dominiraju izmjene ritma radnje, bučna glazbena pozadina, kod neke djece može stvoriti tjelesni i emocionalni napadaj. Stoga djeci predškolske dobi nije poželjno prikazivati takve crtane filmove zbog nedostatnih odgojnih vrijednosti i poruka koje nose.

Istraživanje koje je objavljeno u medicinskom časopisu Pediatrics pokazalo je da su djeca koja u predškolskoj dobi gledaju nasilne emisije sklonija agresivnosti i neposlušnosti te da češće upadaju u neprilike kada krenu u školu.

Zaokruži slovo ispred točne tvrdnje.

- a) oba autora su samo iznijela podatke, bez stava o problemu koji ispituju
- b) autor 1 je zabrinutiji od autora 2
- c) autor 2 je zabrinutiji od autora 1
- d) oba autora su podjednako zabrinuta

5. Pročitaj ulomak teksta pa riješi zadatak.

Ako ste ikada promatrali kukce, vjerojatno ste primijetili kako čiste svoja ticala. Ovi tjelesni privjesci kukcima služe kako bi bolje osjetili svoj okoliš, a najvažniji su mirisni podražaji. Novo istraživanje pokazalo je kako kukci svoja ticala čiste da bi bolje osjetili mirise iz svoje okoline.

Ticala su prepuna osjetnih organa uz pomoć kojih kukci sakupljaju informacije o okolišu neophodne za preživljavanje. Zbog toga ih čiste kako bi s njih maknuli izlučevine koje im smetaju da bi mogli normalno osjetiti mirise.

Ukoliko se kukce spriječi u čišćenju ticala tijekom 24 sata, na njima se skupi tri do četiri puta više kutikularnih ugljikovodika (lipida) u odnosu na ticala koja kukac čisti. Također, ticala koja se ne čiste sakupljaju značajno više tvari iz okoliša poput stearinske kiseline i geranil acetata.

Kukci čija su ticala bila prepuna spomenutih spojeva slabije su osjetili mirise i spolne feromone. To je potvrđeno i uz pomoć elektronsko mikroskopskih snimaka na kojima se vidi kako su pore na ticalima u kojima se nalaze mirisne stanice začepljene.

Istraživanje je provedeno na američkim žoharima, no isto ponašanje je zabilježeno i kod kućnih muha te mrava roda *Camponotus*. Žohari svoja ticala čiste tako da ih uz pomoć prednjih nogu stavljaju u usta te na taj način odstranjuju nečistoće. Mravi ticala čiste uz pomoć prednjih nogu, a noge zatim čiste ustima, dok muhe koriste samo prednje noge za čišćenje ticala.

Zaokruži slovo ispred rečenice koja iznosi ono što je ključno u ovom tekstu.

Kukci ticala čiste:

- a) kako bi bolje osjetili mirise
- b) kako ih drugi kukci ne bi namirisali
- c) kako bi uklonili ostatke hrane
- d) kako bi prikupili što više stearinske kiseline

6. Napiši jednu rečenicu od najmanje deset riječi o ljepotama mjesta koje si posjetio/la.

7. Zaokruži slovo ispred točno napisanih riječi i skupova riječi.

- a) Hrvat
- b) hrvatica
- c) hrvatski jezik
- d) republika Hrvatska
- e) Hrvatske planine
- f) Hrvatski Pravopis

8. Pozorno pročitaj navedenu rečenicu pa zaokruži slovo ispred točnog odgovora.

Iako ima klikere u glavi često mlati praznu slamu.

Navedena rečenica u formalnom razgovoru glasi:

- a) Iako je glup često kaže i nešto pametno.
- b) Iako se bavi klikerima zanimaju ga i isprazne stvari.
- c) Iako je pametan često govori bez veze.
- d) Iako ima klikere nosi sa sobom slamu.

9. Zaokruži slovo ispred točnog odgovora.

Gramatička i pravopisna pravila primjenjuju se:

- a) u govornom jeziku
- b) u pisanom jeziku
- c) u govornom i pisanom jeziku
- d) ni u govornom ni u pisanom jeziku

10. Zaokruži slovo ispred skupa riječi koje se uklapaju u zadanu rečenicu sukladno pravopisnim pravilima.

Ne želi sa mnom razgovarati _____ .

- a) o ničemu
- b) oničemu
- c) niočemu
- d) ni o čemu

11. Pročitaj rečenicu pa zaokruži slovo ispred točnog odgovora.

Svi rade zadatke, jedino Teo gleda kroz prozor.

Rečenica u zadatku je:

- a) isključna
- b) zaključna
- c) sastavna
- d) suprotna

12. Zaokruži slovo ispred primjera u kojem riječ pogodili znači dogovorili.

- a) Pogodili su odgovor.
- b) Pogodili smo dobru cijenu.
- c) Pogodili su me tim uvredama.
- d) Pogodili smo ga loptom.

13. Pozorno pročitaj stihove iz pjesme Marina Franičevića Pod maslinon pa zaokruži slovo ispred točnog odgovora.

„Masline su uvijek iste
žužnjidu od glasih tićih,
a od vitra u reparu
barst se prospe priko kićih.

Srebridu se na maštralu,
zelenilo blisku daju,
krive grane iz gomile
na brimena ženske išaju.“

Stihovi su napisani:

- a) štokavskim narječjem
- b) čakavskim narječjem
- c) kajkavskim narječjem

14. Zaokruži slovo ispred točnih odgovora.

Koje su se dvije glasovne promjene dogodile u riječi palčevi (palac)?

- a) sibilizacija
- b) palatalizacija
- c) jednačenje suglasnika po tvorbenome mjestu
- d) jednačenje suglasnika po zvučnosti
- e) nepostojano a

15. Pročitaj navedeni ulomak te odgovori na pitanje.

U jednom od pokusa, sudionicima studije rečeno je da na testiranje ponesu svoje sretne talismane. Potom su im iste oduzeli kako bi predmete fotografirali. Ljudi su sa sobom ponijeli svakakve predmete - od starih plišanih igračaka do vjenčanog prstenja. Polovici sudionika predmeti su vraćeni prije početka testiranja, a drugoj je polovici rečeno da je došlo do tehničkih problema s opremom za fotografiranje te da će im predmeti biti vraćeni kasnije. Sudionici su tijekom testiranja rješavali memorijske igrice na računalu, a rezultati su pokazali da je zadatke bolje riješila skupina koja je sa sobom imala svoje talismane. Kasnijim je testovima utvrđeno da je ta skupina imala više samopouzdanja i sigurnosti u svoj uspjeh, što ih je i potaknulo na bolje rezultate. Ljudi iz ove skupine postavili su si i veće ciljeve prilikom rješavanja igrice.

Riječ talisman u tekstu znači:

- a) pribor neophodan za rješavanje testa
- b) predmet koji donosi sreću
- c) osobe koje su sretne
- d) unikate velike vrijednosti

16. Pozorno pročitaj tekst pa odgovori na pitanje.

„Na obroncima Stajarke, pored Topničkog puta, u debeloj hladovini Dujina hrasta odmarala se četiri đaka.

Pomičući se s kamena na kamen, Jure je nehotice zgnječio dio stonogina tijela. Još je micala ponekom nožicom. Za tren oka mravi, vječno gladni, velike zadnjice, tankog pasa, snažnih nožica navalili na stonogu. Grizli je, grizli...

Gledajući mravlju pohlepu dječaci nisu ni obraćali pažnju na crne oblake koji su prekrili cijelo nebo od Biokova do Zavelima. Uostalom, mnogo su puta idući u školu i iz škole, vidjeli takve oblake, mnogo puta pokisli i odjeća se osušila na tijelu. Pa, nije to ništa! Zna se, nisu od šećera i neće se rastopiti.

- Vidi kako se munje kovitlaju, kako preskaču s oblaka na oblak, kao jarci skaču s kamena na kamen! - smiješeći se reče Ivan. “

Mjesto radnje u ulomku je:

- a) područje od Biokova do Zavelima
- b) ispred škole
- c) pored Topničkog puta ispod hrasta
- d) na pašnjaku među jarcima

17. Odredi koji je oblik pripovijedanja rabljen u navedenom tekstu.

„- Vi ćete se prehladiti. A nizašto.

- Kako nizašto. Nećemo pustiti da nam sve otmu.

- Pa vidite da nema nigdje nikoga. Tko bi po toj zimi u vinograde? Nisu ljudi blago.“

U ovom ulomku dominira:

- a) pripovijedanje u 1. osobi
- b) dijalog
- c) pripovijedanje u 3. osobi
- d) monolog

18. Pozorno pročitaj sljedeći ulomak i odgovori na pitanje.

„U čudnim slutnjama zakrenuh prema gradu. Nalijevo od puta oranje, nadesno cintorski zid uz groblje. Dvor me već gleda i gleda, uplašeno i mirno kao samoubilac. Dvorište - propali cvijećnjak. Fasada u najjednostavnijem Luj-katorzu s koketnim balkonom pred ulazom na osam strogih dorskih stupova. Nadesno i lijevo od kapije puste, razbijene oranžerije i zimske bašte bez bilja, razbijenih stakala i otrcanih zidova. Pred ulazom i pod balkonom, desno i lijevo, po jedan kamenit stup: to su binjektaši, s kojih junak zajaši i sjaši... Na doksatu dugačka staklena vrata: jamačno iz visokog, otmjenog, pustog salona. Pročelje žuto i zeleno kao biskupski đakovački dvor, samo je to još uvijek barok stroge renesanse. Ulazni hodnik samotan i zapušten kao sve uokolo. U dom se njesam peo. Bijaše mi ga žao, i njega i mene...“.

Ovo je ulomak iz:

- a) biografije
- b) dnevnika
- c) putopisa
- d) znanstveno-popularnog teksta

Zaokruži točan odgovor.

19. Pozorno pročitaj strofu pjesme *Prozori Vesne Parun* pa odgovori na pitanje.

„Sanjam zelene brodove u tihoj luci
u kraju neznanu s onu stranu brijega.
Negdje laje pas, vrlo daleko. Cesta čeka
pred kućom nestrpljivo. Konj zlatne grive rže
u zazidanom dvorištu. Nema vjetra.“

Koje stilsko sredstvo predstavlja podcrtani primjer?

- a) personifikaciju
- b) hiperbolu
- c) metaforu
- d) kontrast

Zaokruži slovo ispred točnog odgovora.

20. Pročitaj strofu iz pjesme *Mlado ljeto* Petra Preradovića pa odredi vrstu strofe i stiha kojim je pisana.

„Opet jedna u vječnost prekanu
Svijetu kaplja tekućeg vremena.
Staro minu, novo ljeto svanu:
Novom pozdrav, starom uspomena!“

I. Vrsta strofe je:

- a) trostih
- b) četverostih
- c) peterostih
- d) šesterostih

II. Vrsta stiha je:

- a) osmerac
- b) deveterac
- c) deseterac
- d) jedanaesterac

Rezultat testa iz hrvatskoga jezika

Napomena: Učenici NE popunjavaju ovu stranicu!
Ovu stranicu popunjava Povjerenstvo!

Ukupni zbroj bodova

		,	
--	--	---	--

Povjerenstvo:

- _____
- _____
- _____
- _____

Broj bodova za svaki zadatak

Broj zadatka	Nepopunjeno	0 bodova	0,5 bodova	1 bod
1.	☐	☐	☐	☐
2.	☐	☐	☐	☐
3.	☐	☐	☐	☐
4.	☐	☐	☐	☐
5.	☐	☐	☐	☐
6.	☐	☐	☐	☐
7.	☐	☐	☐	☐
8.	☐	☐	☐	☐
9.	☐	☐	☐	☐
10.	☐	☐	☐	☐
11.	☐	☐	☐	☐
12.	☐	☐	☐	☐
13.	☐	☐	☐	☐
14.	☐	☐	☐	☐
15.	☐	☐	☐	☐
16.	☐	☐	☐	☐
17.	☐	☐	☐	☐
18.	☐	☐	☐	☐
19.	☐	☐	☐	☐
20.	☐	☐	☐	☐

Upiši ✘ na odgovarajuće mjesto.

Identifikacijski broj (Zaporka učenika)	
Škola	
Mjesto	
Prezime i ime učenika	